

ОХОРОНА ПРАЦІ

У цьому номері:

- Костяк Деркачівської міської ради результати діяльності за перше півріччя 2009 р. та перспективні напрями державного нагляду за промисловою безпекою і охороною праці на друге півріччя
- Негативні тенденції у викладенні навчальної дисципліни з питань охорони праці у вищій школі як результат свавілля чиновників від освіти
- Проблеми в газовому комплексі країни та шляхи забезпечення безаварійного газопостачання
- Нові підходи до посилення наглядової роботи за безпекою експлуатації вугільних шахт Донецької області
- Про шалений вплив електромігнітних випромінювань на організм людини та його наслідки
- Занепокоєння та пропозиції провідних вчених та лікарів країни щодо забезпечення здоров'я і зменшення трудового потенціалу нації
- Бібліотека спеціаліста з охорони праці
- Правові консультації
- Безпека праці на виробництві (практикум)

Цю брилу вугілля, що символізує 1 млн. т палива, видобутого з початку цього року на ДП «Вугільна компанія «Шахта «Краснолиманська», видав на-гора колектив бригади В. Кірина ділянки № 1

Іє слова із забутого сьогодні шахтарського гімну. Але кращі гірничі традиції зберігаються й досі. Всею за час експлуатації шахти, що нещодавно відзначила 50-річчя, було видобуто 103 млн. т вугілля. Цього року до 12 липня, випереджаючи планові терміни, колектив ДП «Вугільна компанія «Шахта «Краснолиманська» видав на-гора черговий мільйон тонн. Краснолиманці не раз встановлювали рекорди видобутку палива з однієї лави. Бригадирі гірників очисного вибою А. Степанов і В. Ігнатьєв були удостоєні звання Героя Соціалістичної праці, а М. Гордовенко в 1999 р. став першим у вугільній промисловості Героєм України.

У вугільній компанії працюють 5000 осіб. Продуктивність праці на «Краснолиманській» у 2009 р. набагато вища, ніж у середньому по галузі. Підприємство не має заборгованості за заробітній платі,

Геннадій ШУРОВ наш власкор

На знімках: адміністративно-побутовий корпус шахти; генеральний директор ДП «Вугільна компанія «Шахта «Краснолиманська» З. Пастернак; урочиста зустріч гірників на поверхні; нагородні колективи, виставлені в музеї підприємства.

Фото автора та з архіву підприємства

ОХОРОНА ПРАЦІ

№ 8 (182) / 2009

Науково-виробничий щомісячний журнал
Виходить з липня 1994 р. / Лаврентівська 19,05-93 р.
Свидетство КВ № 1496

Засновник: Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та прямих коштах
Трудовий колектив редакції журналу «Охорона праці»

Головний редактор **МАТВИЙЧУК Д. Л.**
Журнал затверджено Українською Православною Церквою згідно з рішенням Священного Синоду 1994 року

Зміст

Управління охороною праці		
СЕРГІЙ КОДЕСНИК	Зберегти баланс у нагляді	3
С. РОМАСЬ	Врегулювати повноваження — першочергове завдання	7
ГЕННАДІЙ ШУРОВ	Гра із законом у підмурки до добра не доводить безпеку праці — безпека продукції	9
О. ЗАТОРОЖЕЦЬ	Як згорітьсь новачки з питань охорони праці	14
А. РУСАКОВСЬКИЙ, О. ДИВУЛЬНИК	Незалежна експертиза з охорони праці	17
В. ЯКІВЧУК	На новому комплексі трудяться успішно	18
КАТЕРИНА ЦВІГУН	Справа майстра величезна	19
С. ЛИХОШЕРСТ	Мотивація — усюмо голова	20
З. ЯРМКО		

Безпека праці

С. ДУНАС	Забезпечити безаварійне газопостачання	23
ГЕННАДІЙ ШУРОВ	Промислова безпека для гвардії праці	26
А. ГАЛАН	ЄС підтримує вугільну галузь України	28
В. ЛИСИЙ СОПЬЛЬНЯК	Захвалена розмова	29
В. КЛИМЕНКО	Розплата сторожа за... сон	30
ВАДИМ ГОБЕЦЬ	Винюки закону обговорювати не треба	31
ГЕННАДІЙ ШУРОВ	Прячимо срано й ті самоті: безаварійність	34
В. ЛІВАЧУК	Європейські конкти дороги для України	36
ВАСИЛЬ СОПЬЛЬНЯК	Конкурс професійної майстерності	38
С. ПУГІН	Невиннована війфорія	39
	313 зварилика: нові технології	40

Медицина праці

М. ГАВРИЛЕНКО	Обережно: пестициди!	41
Е. БУДЯНСЬКА, В. ГАЛАНСЬКИЙ, М. ПРОКОФ'ЄВ	Проблема, яку не варто недооцінювати	43
ІГОР ПАВЛЕНЮК	Підвищують майстерність медиків	46

Соціалний захист

Ю. КРИЖАНОВСЬКИЙ	Звернення вчених та лікарів до Федерації роботодавців України	47
	Тривома — це завжди «гірший досвід»	49

Офіційний розділ

Офіційно	52
За листами читачів	53
Реклама	56

Бібліотека спеціаліста з охорони праці

Правові консультації

Безпека праці на виробництві (практикум)

Фото на першій сторінці обкладинки з архіву ДП «Вугільна компанія «Шахта «Краснолиманська»

© ОХОРОНА ПРАЦІ
Відповідальність за достовірність фактів, цитат власних і чужих, зазначених у статтях, несе автор публікації. Редакція не несе відповідальності за достовірність фактів, цитат власних і чужих, зазначених у статтях, несе автор публікації. Редакція не несе відповідальності за достовірність фактів, цитат власних і чужих, зазначених у статтях, несе автор публікації.

Засновник: Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та прямих коштах
Трудовий колектив редакції журналу «Охорона праці»

Головний редактор **МАТВИЙЧУК Д. Л.**
Журнал затверджено Українською Православною Церквою згідно з рішенням Священного Синоду 1994 року

Видання виходить українською та російською мовами. Загальний тираж — 14 854 прим.
Редакція журналу «Охорона праці» — колективний член Європейської асоціації з безпеки

30 СЕРПНЯ — ДЕНЬ ШАХТАРЯ

Шановні трудівники вугільної промисловості!

День шахтаря — найважливіше і найзнаменніше свято для усіх, хто пов'язаний з вугільною галуззю.

Я хочу висловити велику подяку за той внесок, який ви робите у розвиток вугільної промисловості, економіки й усієї держави. На плечах шахтарів тримається її енергетична безпека, їхніми руками створюється стабільне майбутнє країни.

Сьогодні уряд робить все можливе, щоб забезпечити належний соціальний захист працівників та їхніх родин, підняти престижність шахтарської праці, підвищити рівень її безпеки.

Від імені Колегії Міністрів прому заявляю вас, що у наших складних умовах ми докладемо усіх зусиль, використаємо всі можливі ресурси для того, щоб зменшити набагато шахтарської професії. Це буде вагомим внеском і в збереження трудового потенціалу галузі, і в її подальший розвиток!

Дорогі друзі, бажаю усім вам завжди зберігати високу трудову і життєву наснагу, здійснювати найважливіші плани і мрії, зашквотити благополуччя своїх родин!

Зі святом, з Днем шахтаря!

Міністр вугільної промисловості України **В. ПОЛТАВЕЦЬ**

Шановні працівники вугільної промисловості!

Створення безпечних умов праці шахтарів є одним із головних завдань держави, яка оголосила вугільну галузь основою енергетичної безпеки України. Сьогодні, на жаль, програми, спрямовані на реалізацію задекларованих принципів, скорочено або призупинено, оскільки уряд різко змінив їх бюджетне фінансування.

Профспілка працівників вугільної промисловості України висловила категоричний протест зменшенню державної підтримки вугільної промисловості. Нам не потрібне вугілля, опіачене життям гірників і горем осиротілих родин. Я вірю, що нашіми спільними зусиллями ми примусимо уряд покласти шахтарську працю і не згадувати її ні в безпеці.

Від усієї душі бажаю вам міцного здоров'я, благополуччя, щевності у застравному дні. Нехай міцно буде покриття над головою і надійним плече напарника. Щастя вам і вашим родинам!

Голова профспілки працівників вугільної промисловості України, народний депутат України **В. ТУРМАНОВ**

Редакційна колегія

Матвійчук Дмитро Лаврентійович — головний редактор журналу «Охорона праці»	558-74-11
Бологоских Михайло Васильович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	247-31-06
Гарник Лариса Андріївна — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	558-36-03
Галач Андрій Андрійович — перший заступник головного редактора журналу «Охорона праці»	558-74-18
Грицишин Юрій Борисович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	594-65-50
Дюшин Валентин Сергійович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	256-72-98
Музарська Людмила Миколаївна — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	253-74-53
Осіпко Анатолій Іванович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	559-60-63
Прокоф'єв Володимир Володимирович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	289-04-95
Северний Володимир Васильович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	246-31-57
Телишко Костянтин Едуардович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	296-05-69
Українець Сергій Іванович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	278-88-24
Усов Аркадій Геннадійович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	254-33-46
Шульга Юрій Іванович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	440-11-88
Яременко Василь Іванович — заступник голови редакції журналу «Охорона праці»	425-22-92

Редакція журналу

Головний редактор	Матвійчук Дмитро Лаврентійович	558-74-11
Перший заступник головного редактора	Галач Андрій Андрійович	558-74-18
Заступник головного редактора	Телишко Костянтин Едуардович	296-05-69
Відповідальний редактор	Осіпко Анатолій Іванович	559-60-63
Заступник відповідального редактора	Гарник Лариса Андріївна	558-36-03
Вісник коректорів:		
по Закарпатській та Чернівецькій обл.	Безугла Надія Іванівна	(0506) 761-00-43
по Дніпропетровській та Львівській обл.	Безуглий Леонід Миколайович	(0506) 761-00-43
по Одеській, Хмельницькій та Черкаській обл.	Кобець Вадим Володимирович	(057) 397-12-77
по Київській, Рівненській та Тернопільській обл.	Косенко Сергій Анатолійович	(0501) 632-23-29
по Волинській, Житомирській, Івано-Франківській та Львівській обл.	Парфенюк Ігор Юрійович	(098) 498-66-72
по Вінницькій, Рівненській, Тернопільській, Хмельницькій та Чернівецькій обл.	Сопітьник Василь Іванович	(0382) 55-63-33
по Львівській, Рівненській, Тернопільській, Хмельницькій та Чернівецькій обл.	Цвігун Катерина Михайлівна	(048) 748-97-31
по Черкаській та Львівській обл.	Шульга Геннадій Леонідович	(062) 304-34-53
Бухгалтер	Бригачук	559-48-31, 558-74-27
Редактор	Бригачук	296-05-65, 296-82-56
Надвірний редактор	Бригачук	559-18-51
Підприємство	Бригачук	559-62-79, 296-05-68

Короткі новинки

Наказом Голови Держгірпромнагляду С. Сторчака від 31.07.2009 р. № 249-ж з 03.08.2009 р. Головним редактором ДП «Редакція журналу «Охорона праці» призначено Матвіючу Дмитра Лаврентівича.

На установчих зборах Градської ради при Держгірпромнагляді, які відбулися під головуванням першого заступника Голови Комітету А. Денягіна, обрано керівників складу цього консультативного органу.

Головою Градської ради став Г. Басанін, заступниками — О. Резніченко та М. Пузіркін, секретарем — Ю. Белуза.

Головним завданням ради буде формування у суспільстві свідомого та позитивного ставлення до правил безпеки та питань охорони праці на виробництві, пріоритетними напрямками в роботі — сприяння запобіганню нещасним випадкам у вугільній промисловості, а також приведення нормативно-правової бази з питань охорони праці до європейських стандартів.

На засіданні комісії Харківської обласної ради з питань праці та соціального захисту населення, за ініціативи Держгірпромнагляду, прийнято рішення про створення обласного навчального центру з питань використання газу для населення, спеціалістів підприємств, установ і організацій. Відповідне фінансування у 2010 р. планується забезпечити за рахунок коштів обласного бюджету та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань.

У ДЕРЖГІРПРОМНАГЛЯДІ

ЗБЕРЕГТИ БАЛАНС У НАГЛЯДІ

На розширеному засіданні колегії Держгірпромнагляду, яке відбулося 10 липня, розглянуто результати його діяльності за перше півріччя поточного року.

Половою Держгірпромнагляду С. Сторчак у своєму вступному слові акцентував увагу на найбільш вагомим з них, які відбулися за цей період у сфері нагляду за промисловою безпекою та охороною праці. Він зазначив, що наслідки саботажу фінансово-економічної кризи суттєво вплинули на всі сфери вітчизняної промисловості. У зв'язку з цим виросло кілька регулюючих постанов уряду щодо маторію на проведення перевірок, визначено критерії ризику проведення господарської діяльності в сфері промислової безпеки.

Виконавчим пріоритетом діяльності на друге півріччя, підкреслює Голова Комітету, потрібно вважати нові процеси, які відбуваються в державі, та водночас зберегти баланс у нагляді. Бо наступні півроку стануть іспитом на зрілість та професіоналізм наших керівників. З початку року майже в усіх галузях промислового виробництва відбулося значне зниження рівня травматизму. За півроку кількість смертельно травматизованих на виробництві зменшилась порівняно з таким же періодом минулого року на 40% (306 проти 514), а рівень зарплатного травматизму знизився майже на 27%. На виробництві травмовано 5825 осіб (у 2008 р. — 7931).

У шість разів знизився рівень смертельного травматизму в машинобудуванні, у 2,5 — у будівництві, у 3 рази — на транспорті та під час експлуатації об'єктів котлоагрегатів.

Проте зниження цих показників не свідчить про суттєве покращення ситуації з промисловою безпекою. Основним фактором, який призвів до зниження рівня травматизму, є значне (до 32%) зменшення обсягів промислового виробництва.

У умовах економічної кризи кожна держава установою має максимально мобілізувати свої сили. Її діяльність, то ефективність оцінюються тим, наскільки оперативно вона спроможна реагувати на зміни, які відбуваються в суспільстві.

Минулого року зроблено перший крок до реформування системи державного нагляду в потужний управлінський структурний. Територіальні управління наглядом створено в усіх областях України, виконавчим безпосередньо керівництвом територіальних.

Наступні перетворення будуть спрямовані на посилення спеціалізації державного нагляду в потужний управлінський структурний. Територіальні управління наглядом створено в усіх областях України, виконавчим безпосередньо керівництвом територіальних.

З доповіддю про підсумки роботи Держгірпромнагляду за перше півріччя 2009 р. виступив перший заступник Голови Держгірпромнагляду А. Денягін. Він зазначив на окремі проблемні питання, які існують у системі державного нагляду. Зокрема, за загального зменшення кількості нещасних випадків

на виробництві в двох областях — Тернопільській та Чернівецькій — є підвищення рівня смертельного травматизму. У Житомирській, Рівненській областях та у м. Севастополі смертельного травматизму збільшилось на рівні поточного року. Якщо оцінювати стан безпеки за коефіцієнтом частоти смертельних випадків у кожній області або галузі виробництва, то за цим показником ситуація дуже невтішна. Особливо це стосується Донецького та Кіровоградського регіонів, де кількість смертельно травматизованих на тисну працівників у дві порівняно середній показник по країні. У Волинській, Луїцькій, Рівненській та Севастопольській областях зафіксовано перевищення у півтора разу.

Якщо взяти картину у розрізі галузей, то у вугільній промисловості, яка є найбільш проблемною, коефіцієнт частоти смертельних випадків на 1000 працюючих у 12 разів перевищує середній по державі, у гірничорудній — втричі.

Перший заступник Голови Держгірпромнагляду зазначив, що зовдання, які ставились перед міжрегіональними інспекціями, виконані не у повному обсязі. Робота Південної, Північної та Західної інспекцій не відповідає визначеному статусу. Назвати її достатньою складно.

Не менше проблемні у сфері забезпечення безпеки під час ведення вибухових робіт. Щоб привернути увагу громадськості до цих питань, у квітні Комітет провів спеціальну нараду, в роботі яку взяли участь фахівці з вибухової справи окремими галузями промисловості інститутів, а також керівники гірничорудних підприємств.

Також у цьому Держгірпромнагляді виділено роботу Міжвідомчою комісією з вибухової справи. Головним його завданням є — визначення основних напрямків розвитку вибухової справи в Україні, розробка рекомендацій щодо підвищення рівня промислових та екологічної безпеки під час ведення вибухових робіт.

Особливої уваги, підкреслює А. Денягін, потребує виконавська дисципліна. Зокрема, не повною мірою виконується вимога Генеральної прокуратури про надання матеріалів до її органів щодо порушення законодавства про охорону праці посадовими особами підприємств. Не маємо і зворотної інформації про якій нею заоход.

За перше півріччя Комітет 101 650 разів припиняв експлуатацію об'єктів та виконувати роботи на підприємствах. Проте за цей період до органів прокуратури наділено відповідних матеріалів лише щодо 1307 випадків, тобто всього 1,2% від загальної кількості. Порівняно з аналогічним періодом минулого року цей показник зменшився на 518 (або 28%).

Найменше до прокуратури надіслали матеріали територіальні управління наглядом в Житомирській і Вінницькій областях та Автономній Республіці Крим.

З питань нормативно-правового забезпечення Комітет підготував пакет законопроектів та постанов уряду, спрямованих на підвищення відповідальності роботодавця за забезпечення належного рівня промислової безпеки. Перевіраємо, це проект Закону «Про промислову безпеку», який визначає основні ідеологію і філософію в питаннях промислової безпеки, державного нагляду та експертної діяльності. Інший законопроект пропонує внесення суттєвих змін до Закону «Про охорону праці».

Ініціативою внесення змін до Закону «Про загальнообсяг якоїс державної службової структури» щодо нещасних випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності з метою впровадження механізму диференційованої структури висік залежно від стану безпеки, рівня виробничого травматизму та професійної захворюваності.

Розпочато роботу з упорядкування нормативно-правової бази з питань охорони праці. У Комітеті створено

Оперативні дані

про стан виробничого травматизму за I півріччя 2009 р. порівняно з I півріччям 2008 р.

За напрямками нагляду

Table with columns: Напрямок нагляду, 2009 (Уг.ч смерт., Уг.ч. смерт.), 2008 (Уг.ч. смерт., Уг.ч. смерт.), +/- (Уг.ч. смерт.). Rows include: Вугільна і графитова промисловість, Гірнича промисловість, Харчова промисловість, Текстильна промисловість, etc.

По регіонах

Table with columns: Адміністративні одиниці, 2009 (Уг.ч. смерт., Уг.ч. смерт.), 2008 (Уг.ч. смерт., Уг.ч. смерт.), +/- (Уг.ч. смерт.). Rows include: Україна, АР Крим, Вінницька область, Волинська область, etc.

У ДЕРЖГІРПРОМНАГЛЯДІ

зниження рівня травматизму, в рамках якого отримано чимало засобів індивідуального захисту для шахтарів. Триває робота з додаткового оснащення інспекторів комітету технікою та програмним забезпеченням.

Розгортається співпраця з польськими спеціалістами наглядом. Після ряду візитів нещодавніх років до Вищого державного управління Польщі було введено рішення підписати Меморандум про взаєморозуміння, який став основою розвитку українсько-польських відносин у сфері державного нагляду.

Про проведення спеціальних заходів з роз'ясненням Комітет у своїй діяльності використовує російські досвід, зокрема щодо розвитку нормативно-правової бази.

Під допом з тим ведеться робота щодо залучення технічного персоналу Євросоюз. Так, у вересні-жовтні заплановано проведення консультацій стосовно законопроектів «Про промислову безпеку» та «Про охорону праці» також планується придатися до проекту ЄС «Програма підтримки вугільної галузі в Україні, що стане однією з основ нашої співпраці з європейськими колегами.

Людський фактор є однією з основних причин нещасних випадків. Змінити ставлення людей до особистості безпеки, підвищити рівень культури виробничого, заложити збільшення кількості нещасних випадків можна лише за активної підтримки засобів масової інформації та широкомасштабної інформаційно-роз'яснювальної роботи.

Наприкінці доповіді було окреслено завдання, які необхідно виконати у другому півріччі поточного року. Це, зокрема, такі:

не послабитися увагою до забезпечення безпеки ведення робіт у гірничорудній промисловості. В першу чергу це стосується вугільної галузі (газодимінний вивід та видихи газу);

підняти рівень роботи міжрегіональних інспекцій промислової безпеки та охорони праці у нафтогазовому комплексі;

керівникам територіальних необхідно підготуватися до реформування організації державного нагляду з урахуванням вимог останніх постанов уряду.

Для забезпечення поповнення вертикалі державного управління охороною праці на регіональному рівні підготовлено і подано до уряду проект постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Типових положень про відділ (сектор) охорони праці місцевих державних адміністрацій». Але і зараз, за відсутності таких відділів, адміністрації повинні виконувати функції, покладені на них Законом, і користуватися Рекомендаціями щодо зовдання і функцій з охорони праці Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської адміністрацій, які Держгірпромнагляд затвердив у лютому цього року.

Начальник управління організації державного нагляду та обліку травматизму Н. Ємельянова у своєму вступі нагадаю про прийняті Кабінетом Міністрів постанову від 26.04. 2009 р. № 413 «Про затвердження критеріїв, за якими здійснюється ступінь ризику від проведення господарської діяльності у сфері промислової безпеки та охорони праці і визначення періодичності проведення планових заходів державного нагляду (контролю)». Затвердження критеріїв забезпечило можливість здійснення періодичних планових перевірок окремими виробничими об'єктами, що належать суб'єкту господарювання. Періодичність їх проведення не залежить від загальних перевірок суб'єкта господарювання.

Необхідність застосування «об'єктового нагляду» ґрунтується на тому, що сьогодні більшість суб'єктів господарювання і значимі за обсягом виробництва мають у своєму складі кілька підприємств, які нерідко розташовані в різних областях. Перевірити їх в установлені терміни єдиного разу практично неможливо.

Основними завданнями Держгірпромнагляду під час опрацювання Критеріїв та визначення періодичності проведення планових заходів державного нагляду було не тільки забезпечити виконання вимог Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», але й зберегти основні принципи існуючої системи нагляду у цій сфері, яка опрацьована часом і відповідає нормам міжнародного законодавства. З метою вирішення зазначеного питання було застосовано принцип — «Чим складніше виробництво, тим небезпечніше технологія, які на ньому застосовуються, тим частіше воно повинно перевірятися і тим швидше повинні бути нагляд».

Наступне потрібно перевірити ті суб'єкти господарювання, які виконують роботи, що уможливають належність до суб'єкта до високого ступеня ризику на більше його об'єкти. І дуже логічно було перевірити лише такі суб'єкти господарювання, де стан промислової безпеки та охорони праці характеризується значним рівнем виробничого травматизму, наявністю сучасних безпечних технологій та обладнання, ефективною роботою служб охорони праці. Неможливо порівняти, наприклад, шахту, яка має газифіковане котельню, і металургійний комбінат, слухав зовувавши начальник управління.

Прийняті Критерії внесли деякі зміни і в термінологію перевірок. Якщо раніше основними видами перевірок були «колективна» та «комплексна», то зараз перевіряється виробничий об'єкт суб'єкта господарювання та здійснюється всебічна перевірка суб'єкта господарювання.

Проте такі перевірки можуть здійснюватися і комплексно, із залученням інших наглядових органів, як це визначено Законом «Про основні засади державного нагляду (контролю)» у сфері господарської діяльності.

Окремим видом перевірок у системі Держгірпромнагляду є щільова перевірка. Такі перевірки здійснюються і раніше, але зараз, починаючи з цього року, обов'язково необхідно враховувати вимоги введених Критеріїв.

Скорегувавши підходи Держгірпромнагляду з метою створення сприятливих умов ведення підприємницької діяльності під час економічної кризи та підтримки суб'єктів господарювання постановою Кабінету Міністрів від 21.05.2009 р. № 502 «Про тимчасові обмеження щодо здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності на період до 31 грудня 2010 року». Постановою зовсім знято Держгірпромнагляд тимчасово припинити проведення планових перевірок, крім перевірок суб'єктів господарювання з високим ступенем ризику. Необхідно також встановити обмеження щодо проведення позапланових перевірок суб'єкта господарювання, які проводиться за зверненнями фізичних осіб про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства або за поданням суб'єкта господарювання письмової заяви про проведення перевірки за його бажанням.

Комітетом було підготовлено роз'яснення щодо застосування вищезазначених постанов. Але, на жаль, ці роз'яснення не в усіх територіальних сприятливо одностайно.

Було також зазначено, що інспектори дуже нерівномірно навантажено щодо кількості підконтрольних суб'єктів та об'єктів у галузях, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику. Це дає можливість підвищити відповідальність інспекторів та кількості здійснюваного виду нагляду.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Було також зазначено, що інспектори дуже нерівномірно навантажено щодо кількості підконтрольних суб'єктів та об'єктів у галузях, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

Саме під час віднесення державного нагляду до високого ступеня ризику, які ділять підставу віднести суб'єкт господарювання до високого ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до середнього ступеня ризику, а деякі підставу віднести суб'єкт господарювання до низького ступеня ризику.

повідомляють ВАСКОРИ

ВРЕГУЛЮВАТИ ПОВНОВАЖЕННЯ — ПЕРШОЧЕРГОВЕ ЗАВДАННЯ

У Міністерстві праці та соціальної політики АР Крим уже стало традицією організовувати тематичні семінари за участі фахівців охорони праці міністерства, комітета, органів місцевого самоврядування, державних адміністрацій автономії. Такий семінар було проведено на базі пансіонату «Зоряний» у м. Судак, заснованому ще в III ст. н. е., історичними визначними пам'ятками та красивими краєвидами якого щороку приїжджають мільйони до чотирьох мільйонів туристів і де керівництво міста приділяє серйозну увагу питанням охорони праці.

Тема семінару — «Державне управління охороною праці як частина повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці».

На сьогодні у системі державного управління охороною праці є багато проблем. Це й відсутність у органах влади та місцевого самоврядування служб охорони праці, й недостатнє фінансування Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахоровань запобіжних профілактичних заходів, й недостатній розвиток системи підготовки фахівців з охорони праці та відомого контролю за її станом. Ще не повною мірою налагоджено та функціонує СУОП на регіональному рівні, роботодавці не зацікавлені у створенні безпечних умов праці на підприємстві, що частково пов'язано з відсутністю диференціалів страхових внесків до Фонду. Населення країни ще недостатньо обізнано з питаннями особистої безпеки і безпеки оточуючих.

Триальні ЗМІ, які спеціалізуються на висвітленні питань промислової безпеки та охорони праці, почали відвідувати з питань праці Управління праці та соціального захисту населення Харківської міськради А. Голота і начальник відділу з питань охорони праці Львівської державної адміністрації С. Кравченко.

До великого залу виконкому Судакської міської ради були також запрошені керівники й спеціалісти служб охорони праці підприємств і установ м. Судак. Вітаючи учасників семінару, міський голова А. Демченко висловив сподівання, що семінар принесе користь і місту, тому що змусить відповідальних за

стан охорони праці на підприємствах пильніше поглянути на питання безпеки.

Найбільшочисною темою, порушеною на семінарі, як і раніше, було реалізація державної політики в галузі охорони праці. Не виконується ст. 34 Закону «Про охорону праці», оскільки положеннями про Раді міністрів АР Крим і місцеві держадміністрації не передбачено повноваження в галузі охорони праці. Не відстоється врегулювати питання про створення в них відповідних підрозділів, незважаючи на те, що відповідно до законодавства місцеві органи влади можуть самостійно вирішувати це питання. Таким чином, на сьогодні в автономії немає цілісної вертикалі державного управління охороною праці.

Т. Горюн зазначив, що Комітет докладає всіх зусиль для врегулювання ситуації — розроблено Типове положення про структурний підрозділ і направлено до Міністерства юстиції на затвердження, усі необхідні документи для створення цих відділів розглянуто Урядовим комітетом і направлено для підготовки необхідної постанови до Кабінету Міністрів України. Але, на жаль, вирі-

ОХОРОНА ПРАЦІ 8/2009 7

шення питання відкладено до стабілізації економічного становища в країні.

Крім того, Комітет сьогодні ініціює розробку ряду законопроектів, спрямованих на посилення від-

повідальності роботодавців за стан охорони праці. Підготовлено першу редакцію змін до Закону «Про охорону праці», де враховано питання чинного закону про дозвілну систему в сфері господарської діяльності, значно посилюється роль профспілки, враховано сучасні рекомендації щодо управління ризиками виникнення нещасних випадків на виробництві, передбачено зміни щодо штрафних санкцій за приховування нещасних випадків на виробництві. Комітет наполягає на введенні обов'язкового диференціювання страхових тарифів до Фонду залежно від стану безпеки, рівня виробничої травматизму та профзахороженості на підприємстві. Також Комітет ініціює зміни до Адміністративного Кодексу, що стосуються суттєвого збільшення штрафів за порушення законодавства про охорону праці. Основні акценти ініціативи Комітету — спрямувати зусилля на запобігання нещасним випадкам, аваріям на виробництві, а не на ліквідації їх наслідків.

Серйозно дискутує на семінарі вельми актуальне питання затвердження та реалізації програм покращення стану безпеки, гігієни праці та зниження рівня виробничого травматизму (далі — програми). Регіональні програми вже розроблено в усіх 27 регіонах країни, але затверджені лише в 12. Така повільність і недостатня ефективність реалізації затверджених програм, на думку представників регіона, пов'язано з від-

сутністю загальнодержавної програми, де Б передбачено фінансування з державного бюджету, і на підставі які були Б затверджені регіональні та місцеві програми. Держпротромнагд наполягає на розробці цієї та затвердженні регіональних програм без прив'язки до всеукраїнської, тому що фінансування може здійснюватися з різних місцевих джерел. Та все-таки головною причиною проблеми, що виникла, на думку учасників семінару, є неузгодженість дій з виконавчою дирекцією Фонду. В останні роки бюджетом Фонду не передбачено витрати на виконання регіональних програм, у зв'язку з чим Комітет наполягає на внесенні необхідних змін.

Багато претензій було висловлено до діяльності раз з питань безпеки життєдіяльності населення. У деяких регіонах раз з питань БЖД використовуються тільки як казачувальний орган полова держадміністрації, де можна елопати на місцях небадйовий керівника, а іх рішення в основному мають рекомендаційний, а не обов'язковий для виконання характер. На жаль, немає вертикалі управління в діяльності раз з БЖД, координації діяльності з боку Національної ради з питань БЖД. Необхідно підняти авторитет цих органів, а для цього, на думку учасників семінару, необхідно частіше проводити засідання Національної ради з питань БЖД, де розглядали не вирішували на рівні регіонів проблеми, запрошувати керівників областей, АР Крим та ін.

В АР Крим, на відміну від інших

регіонів країни, у багатьох органах місцевого самоврядування введено посади спеціалістів з охорони праці, що передбачено ст. 35 Закону «Про охорону праці». Цією ж статтею передбачено, що виконавчі органи сіл, селищ, міських рад, повинні забезпечити належне утримання, ефективну і безпечну експлуатацію об'єктів житлово-комунального господарства, побутового, торговельно-обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад... Відносно ст. 30 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено здійснення контролю за належною експлуатацією об'єктів нерухомого майна усіх форм власності. Ця відмінність також призводить до непорозуміння, а деякі спеціалісти міських виконкомів АР Крим навіть було пригнано до відповідальності за перевищення своїх повноважень. Тому вже давно назріло питання про необхідність приведення у відповідність цих двох законів, а точніше — внесення змін до ст. 35 Закону «Про охорону праці». Поки ж фахівці органів місцевого самоврядування, а також місцеві органи влади небадйово тісно співробітничали з територіальними Держпротромнагд з метою спільного здійснення контролю за станом охорони праці на підприємствах, хоча й щодо цього питання на семінарі були висловлені зауваження. Стаття 33 Закону «Про охорону праці» встановлює, що центральні органи виконавчої влади в галузі охорони праці координують роботу міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, місцевих держадміністрацій, органів місцевого самоврядування тощо.

Т. Горюн з даного питання відповів, що Комітет розробив і направив територіальним Держпротромнагд рекомендації щодо взаємодії з місцевими органами влади та самоврядування з питань охорони праці. Необхідні заходи включаються до плану роботи, контролюється їх ви-

ОХОРОНА ПРАЦІ 8/2009 8

конання. Фактично ж, за словами виступаючих спеціалістів з охорони праці органів влади та місцевого самоврядування АР Крим, бажаючої тісної взаємодії, на жаль, немає.

Позитивним досвідом взаємодії з питань охорони праці в Харківській області поділяється А. Голота. На спільному засіданні всіх зацікавлених організацій у м. Харкові чітко розподілено основні повноваження. Областний підрозділ Держпротромнагд здійснює контроль за станом охорони праці та інші функції, виконавчою дирекцією Фонду фінансує заходи, насамперед — навчання. Основне завдання органів місцевого самоврядування та державної влади — добитися створення на кожному підприємстві служб охорони

праці. Так само розподілено повноваження в галузі охорони праці підрозділом СЕС, МНС та інших організацій. Такий розподіл обов'язків виключає дублювання різних перевірочних і заходів, сприяє найкращій взаємодії служб стосовно забезпечення безпеки на підприємстві.

На семінарі пропонуємо багато інших пропозицій щодо покращення системи державного управління охороною праці. Одно з них — провести селекторний наряд з питань промислової безпеки та охорони праці на державному рівні, а це означає, що тільки спілкуючись, ознайомлюючись з успіхами та проблемами в кожному кутку України, можна вирішити започатковані завдання щодо

збереження життя і здоров'я працівників на виробництві.

Сергій КОЛЕСНИК,
начальник

На знімку: виступє міський голова м. Судак А. Демченко, заступник Міністра праці та соціальної політики АР Крим С. Сиротенко (праворуч) вручає грамоту спеціалісту з охорони праці Сакської райдержадміністрації В. Швець; представники Харківщини А. Голота (ліворуч) і Львівщини С. Кравченко обговорюють наслідки проблеми.

Фото автора

ПРОКУРСЬКИЙ НАГЛЯД

Упродовж минулого та п'яти місяців поточного року на підприємствах, в установах та організаціях м. Кам'янець-Подільський, що на Хмельницькій, через недодержання вимог безпеки під час організації та виконання робіт було трамовано 18 працівників. Про те, як реагує на факти порушень нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до нещасних випадків на виробництві, та яку роботу щодо їх запобігання проводять на підконтрольній території вищій наглядовий орган, розповідає прокурор міста С. РОМАСЬ.

ГРА ІЗ ЗАКОНОМ У ПІДМУРКІ ДО ДОБРА НЕ ДОВОДИТЬ

У своєму матеріалі «Винні — сідай на лаву підсудних, службовцю» в журналі «Охорона праці» (№ 6, 2008 р.), перший заступник прокурора області В. Твердохілів, вачуи мову про виробничий травматизм, зауважив, що причиною більшості нещасних випадків на Хмельщині є небадйова створення роботодавців до створення здоров'я і безпечних умов праці. З ним важко не погодитися, бо там, де устаткована відповідне вимогам безпеки, де проводиться якісне навчання безпечних прийомів праці та відповідні інструкції, де ведеться відомий контроль за станом охорони праці, там немає передумов для виникнення аварій та травмування працівників.

ботодавць гроється в підмурки з трудовим законодавством, то складові організації безпечної роботи залишаються поза його увагою. Це, в свою чергу, призводить до негативних наслідків. Характерними в цьому плані є обставини та причини нещасного випадку, що став на приватному підприємстві «Фавор». Його директор С.Техун, здійснюючи свою діяльність у сфері громадського харчування, прийняв на роботу в ідально двох молодих жінок. При цьому, щоб уникнути відповідних відповідей, він не оформив з ними трудові відносини, а цього вимагає Кодекс законів про працю, чим позовив наймичин прощивши право на трудовий стаж, соціальний захист на випадок звороби тощо. Само собою розуміється, що, створивши в

такий спосіб напівлегальні робочі місця, роботодавць не подовб про проведення з працівниками відповідного навчання та інструктажу з питань охорони праці. Крім того, як було встановлено в процесі досудового та судового слівства, керівник приватного підприємства не забезпечив функціонування на очолюваному ним виробничій системі управління охороною праці.

Не будучи обізнано з елементарними вимогами безпеки під час роботи на електричній м'ясорубці, одна з женок стримала таку травму, травматичну ампутацію кисті лівої руки (на рівні кісток зап'ястка). За фактом нещасного випадку прокуратура міста порушила кримінальну справу за ст.172, ч.1, ст. 271, ч. 2 Кримінального кодексу України. На су-

дому засіданні директор вивоз своє вини і попросив помилувати, оскільки має на утриманні малолітню дитину, яка є інвалідом. Керуючись ст. 85 Кримінального кодексу, п.6 ст.1, ст. 6 Закону «Про амністію», ст.6, п.4, ст. 248 Кримінально-процесуального кодексу, суд задовольнив прохання підсудного і звільнив справу. Проте всі ми прекрасно розуміємо, що амністія не означає виписки, а лише звільняє від покарання, а це обставина аж ніяк не додає авторитету бізнесмену в очах знайомих і близьких йому людей, не кажучи вже про слівство з молодого з боку протисті і чесних громадян. І це шкідливо логічно, одже на совісті Е.Кочука капітвє молодий проблеми.

Трагедія, що сталася, насторожила прокурора в тому плані, а чи немає прихованих трудових відносин на інших об'єктах підприємницької діяльності. Проведені перевірки показали, що наша тривога була небадйованою. Упродовж минулого та п'яти місяців поточного року паритична законодавства про працю були виявлені на 19 таких об'єктах. За наслідками проведених перевірок більшість порушень, а це в основному приватні підприємці, було пригнано до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу.

Як не парико, але й після цього не всі роботодавці зробили для себе відповідні висновки, не повернулися обичайно до закону. Так, через 11 місяців після винесення вироків приватному підприємцю І. Козару, який, виготовляючи меблі, використовував працю п'яти осіб без укладення з ними трудових угод та ведення трудових книжок, у нього знову було виявлено аналогічні порушення законодавства. Цього разу в майстерні, що належить йому, працівники прокуратури виявили вже котиріох осіб, яких підприємць неофіційно виплачував заробітну плату. Серед них — один неповнолітній, який був прийнятий на роботу без проведення медичного огляду і який залучав до роботи упродовж понад двох місяців для підлітків тривалістю робочого часу, що перевищує нормативні вимоги законодавства. КЗп змусив нас ще більше посилити контроль за діяльністю приватних підприємців.

В процесі проведених перевірок, у тому числі з участю державних інспекторів з охорони праці, працівники прокуратури виявляли німало порушень у такій галузі, як будівництво. Полягають вони, зокрема, в недодержанні роботодавцем Правил охорони праці під час виконання робіт на висоті, СНПІ III-4-80*, який проявляв і безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів. Оскільки така небадйовість тралється в основному через невиконання посадовими будівельних організацій своїх службових обов'язків, то в кожному такому випадку прокуратура вживає заходи прокурорського реагування. Упродовж п'яти місяців поточного року з приводу недодержання на будівельних майданчиках вимог безпеки керівництвом територіального управління Держпротромнагд по Хмельницькій області було направлено 8 прийнятих постанов про одностороннє припинення відносин винних осіб. Серед прийнятих (за вимогою прокурора) до відповідальності — посадовці ТОВ «Арсенал-ПІЛ» з м.Павлівка-Трансбуди, які здійснювали керівництво будівельними роботами при спорудженні житлових будинків по вул. Хмельницького в місті Кам'янці-Подільському, 11 то на розі вулиць Гагаріна і Драгоманова.

Інгурування вимог нормативно-правових актів з охорони праці було виявлено під час перевірок підприємств, які здійснювали свою діяльність у сфері громадського транспорту, на малому приватному підприємстві «Центр» не були розроблені інструкції з охорони праці, до роботи допускали посадові особи, які не пройшли навчання та перевірку робочого часу, не забезпечено первинними засобами пожежогащення, крім того, тут було допущено експлуатацію тимчасової електромережі. Аналогічні порушення вимог безпеки, що могли стати причинами нещасного випадку з персоналом і відшду-

вачами, були виявлені і в інших галузях законодав. За результатами проведених перевірок відносно восьми таких роботодавців було проведено адміністративне провадження, винних пригнано до передбаченої законом відповідальності, тобто штрафовано наглядовими органами, в тому числі Держпротромнагд.

На особливу увагу прокуратури перебуває додержання законодавства, в тому числі про охорону праці, в початкових закладах міста. За результатами проведених упродовж минулого та в початку поточного року перевірок було винесено 13 постанов про порушення адміністративного провадження відносно керівників початкових закладів, які проявляли безвідповідальність у питаннях додержання вимог нормативно-правових актів. Винних пригнано до адміністративної відповідальності. Таких же санкцій було вжито по відношенню до посадовців пришкольних оздоровчих таборів, де було виявлено цілу низку порушень вимог пожежної безпеки.

У своїй роботі прокуратура практично такої форми реагування на виявлені нею порушення законодавства, як дисциплінарне провадження. В питаннях охорони праці такі заходи впливу застосовувалися в основному стосовно медичних працівників. Причому для цього ставали допущені інші порушення вимог п. 9 Порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, відповідо до яких лікувально-профілактичний заклад повинен про кожне звернення потерпілого, а пошкодженні на нещасний випадок на виробництві, без направлення підприємства упродовж доби повідомляти підприємству, де працює потерпілий, робочому органу Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань та установі державного нагляду.

Так, лікар-терпевець поліклініки №11 Л., надаючи лікарську допомогу потерпілій з ознаками отруєння на виробничому місці, не повідомив на порушення зазначеної вимоги нормативно-правового акту не повідомив про ушкодження здоров'я потерпілої жінку з перерваною діяльністю вище інстанцій. У зв'язку з належними виконанням своїх посадових обов'язків прокуратурою порушено адміністративне провадження відносно цього лікаря, за результатами якого керівник лікувально-профі-

стаття «Якщо освіти і вільна тректорія студента» під дещо дивним епіграфом «Відсуття абсурду не рівнозначна поняття абсурду». У цій статті, зокрема, міститься зауваження, що до обов'язкового перевіду дисциплін входить дисципліна (дані цитується) «безпека життєдіяльності (охорона праці, безпека життєдіяльності, цивільна оборона) з навчальним ресурсом 72 години. І ще — одним словом, зміст навчання, передбачених нормативними документами, трьох нормативних навчальних дисциплін з безпеки, що мають сумарний навчальний ресурс 54 + 54 + 54 = 162 години!

Вже 29.04.2009 р. знайомиться з розкладом проєкту наказу МОН «Про підвищення рівня знань студентів вищих навчальних закладів України з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту», введений науково-методичною комісією МОН з цивільної безпеки за попереднім погодженням з МНС (лист МНС від 03.04.2009 р. за № 04-4032/29 «Про узгодження проєкту наказу МОН «Про вдосконалення навчання з охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту в вищих навчальних закладах України»).

Цим проєктом наказу спочатку передбачено затвердити і впровадити комплекс ефективних заходів щодо поліпшення навчання майбутніх фахівців, зокрема, з питань охорони праці, а також вимагають наведені в цій статті доручення Кабінету Міністрів України.

Зміст цього наліцзованого наказу той же, 29.04.2009 р., у вищій навчальній закладі України розсилається лист з підписом тимчасово виконуючого обов'язків Міністра О. Гребельника за № 1/9-297 «Щодо підвищення якості з вивчення питань охорони праці в вищих навчальних закладах. У ньому зауваження [цитують]:

«За результатами цільових перевірок територіальних управлінь

Держпротимнагляду України на виконання статті 18 Закону «Про охорону праці», а також... за зверненнями громадських організацій, матеріали спеціалізованих комісій

видані, мають місце порушення вимог проведення навчання з охорони праці в вищих навчальних закладах, зокрема:

— нормативні навчальні дисципліни з питань охорони праці й безпеки життєдіяльності вилучаються з навчального процесу або їх викладання здійснюється за скороченою, відносно нормативно встановленою, кількістю годин навчального навчання, або згодом навчальні дисципліни відносять до категорії навчальних дисциплін вільного вибору студентами чи вилучують взагалі;

— при формуванні цілю професійної та практичної підготовки освітньо-професійних програм не враховуються питання охорони праці конкретної галузі.

Міністерство освіти і науки звертає увагу на недостатність такого стовплення до організації навчання із зазначених навчальних дисциплін і вимагає невідкладно привести на виконання плани підготовки фахівців з вищою освітою усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів у відповідності до вимог нормативних документів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення.

У програмах підготовки фахівців з вищою освітою відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів необхідно передбачити обов'язкове вивчення таких нормативних навчальних дисциплін:

— молодший спеціаліст, бакалавр — «безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці»;

— спеціаліст, магістр — «Охорона праці в галузі», «Цивільний захист (кільце цитати).

Цей лист згодом стає формальною підставою для зняття з контролю другого доручення Кабінету Міністрів України від 01.04.2009 р. за № 6898/4/1-09.

Того самого дня МОН також надіслав до Держпротимнагляду листа від 29.04.2009 за № 1/12-1695 «Щодо підвищення якості з вивчення питань охорони праці в вищих на-

ЦЕ НЕГОКОЇТЬ
вчальних закладах», в якому зазначається [цитують]:

«На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 01.04.2009 року № 6898/4/1-09 щодо вивчення переліку заходів із забезпечення виконання Закону України «Про охорону праці» повідомляю:

Міністерство освіти і науки звернулося з листом до керівників вищих навчальних закладів з вимогою щодо підвищення рівня підготовки студентів у вищих навчальних закладах України з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту, які є складовими галузевих стандартів вищої освіти... Т.а.о. Міністра О.П. Гребельника» [виділено нами].

Себто, мовляв, галузеві стандарти вищої освіти — це така собі Біблія, якої прийняти вимоги, ніж Закон, а все, що йснує за межами цих стандартів, оголошується таким, що його немає. У тому числі — і вищевказаного листа № 1/9-297.

Конструктивної пропозиції від МОН на виконання доручення Кабінету Міністрів України в Держпротимнагляді так і не дочекались. Той Держпротимнагляд проявляє ініціативу і сам звертається з пропозицією до МОН спільно узгодити та вжити заходів щодо подолання порушень вимог навчання з охорони праці у ВНЗ [лист від 30.04.2009 р. за № 01/02-13-2/103/2724].

Пропонуємо згодом довести читачеві самостійно довести відповідно на цей лист з боку МОН. Все вірно: «... в межах освітньо-професійних програм... і таке інше, лише б не по суті [лист МОН від 14.15.2009 р. за № 1/12-1862].

Тож ми вправі поставити запитання: «Які із зазначених документів Міністерства освіти і науки відображають реальну позицію МОН, а які призначені для відволікання уваги навіщо публіки від звітних потім чиновників щодо розбудови Української держави?»

Відповідь на це запитання трішки згодом дав сам Міністр освіти і науки

ОХОРОНА ПРАЦІ 8/2009 15

По-перше, пан І. Вакорчук 10.06.2009 р. оприлюднює на офіційному сайті МОН проєкт наказу «Про вдосконалення нормативної частини змісту підготовки фахівців», який (№ 1.6) цілком нормативних дисциплін професійної та практичної підготовки передбачається вивчення дисциплін «безпека життєдіяльності (безпека життєдіяльності, основи охорони праці) в обсязі 72 години (практично подвійне скорочення навчальних ресурсів).

По-друге, 11.06.2009 р. відбулася прес-конференція Міністра освіти і науки І. Вакорчука з приводу впровадження «вільної тректорії студента», на якій було оприлюднено як офіційну позицію МОН вищевказаного листа МОН № 1/9-297, підписав 09.07.2009 р. наказ № 642 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента», де вказано (№ 1.5): «передбачити вивчення дисциплін «безпека життєдіяльності (безпека життєдіяльності, основи охорони праці) в цілі нормативних дисциплін професійної та практичної підготовки в обсязі 2 кредитів ЕCTS», тобто йдеться про практично подвійне скорочення навчальних ресурсів на вивчення питань безпеки та ігнорування вимог Закону «Про охорону праці» та інших нормативно-правових актів.

Нагадаємо терплячому читачеві, що сьогодні в значній частині галузевих стандартів вищої освіти нормативні дисципліни «Основи охорони праці» просто немає, що в частині стандартів питання охорони праці лише згадується в якихось нерозумілих «блоках змістових модулів».

Наприклад, однею з самих масових на сьогодні спеціальностей є «Менеджмент організацій». Тільки дуже рідко в готую менеджери. Але у вимогах до державної атестації урядовців на всіх освітньо-кваліфікаційних

рівнях стандартом освіти не передбачено виконання розділу «Охорона праці», як регламентовано тим же наказом МОН № 420.

Отже, незважаючи на рішучу позицію Кабінету Міністрів України та активну підтримку двох впливових осіб — МНС та Держпротимнагляду — Міністерство освіти і науки тимчасово зупинилося з питань безпеки життєдіяльності, основи охорони праці, цивільного захисту. Як наслідок, сьогодні рівень виробничого смертельного травматизму в Україні в десятки разів перевищує відповідні показники в країнах Євросоюзу (на одиницю валового внутрішнього продукту). Якщо під час створення одностовов частин ВВП від смертельного нещасного випадку гине на виробництві один німець чи француз, один швед чи бельгій, один англійець чи шотландець, то в Україні — 17,37 або 61 людина відповідно.

Рівень смертності від нещасних випадків невиробничого характеру в Україні є втричі вищим, ніж у країнах Європейського союзу. За даними Держкомстату, за роки незалежності від нещасних випадків загинуло майже 1,5 млн. громадян України, з них близько 1 млн. — працевдатих осіб. Отака тут гірка статистика.

Тут ми робимо паузу. Щоб наголосити обсягом відсутній набути. Але треба щось зробити. Охорону праці полегшують, зокрема, у наступному.

1. Ми звертаємося до МОН з ініціативним проханням подолати наразі системну помилку в роботі науково-методичних комісій під час розробки освітньо-професійних програм, коли новачки з питань безпеки плунаються за напрямками підготовки та спеціальностями ким зовсім, тільки не фахівцями з безпеки. Треба просто виставити певні вимоги до безпеки за межами галузевих стандартів освіти. Галузеві стандарти МОН не можуть визначити державні вимоги з безпеки.

2. Давно настав час конкретизувати систематизувати та відповідним чином затвердити окремим нормативно-правовим актом державні

вимоги (вимоги з боку держави як замовника) до підготовки й атестації фахівців з вищою освітою стосовно їхніх компетенцій у сфері охорони праці та промислової безпеки.

3. Пропонуємо МОН погодити з Держпротимнаглядом, МНС, затвердити та зареєструвати в Міністерстві наказ МОН «Про вдосконалення навчання з охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту в вищих навчальних закладах України, яким закріплено за навчальними дисциплінами «безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці (молодший спеціаліст, бакалавр) та «Охорона праці в галузі», «Цивільний захист (спеціаліст, магістр) статус нормативних дисциплін, передбачити проведення обов'язкових заходів державної атестації студентів з питань охорони праці на кожному освітньо-кваліфікаційному рівні підготовки фахівців.

4. Пропонуємо також внести зміни до НПАОП 0.00-6.02-04 «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1112, яким передбачено, що в формі актів розслідування нещасних випадків та професійних захворювань вносяться відомості стосовно потерпілого, а також осіб, які допустили порушення правил охорони праці, а також обов'язково фіксувати в актах розслідування нещасних випадків відомості про базову освіту з питань охорони праці.

О. ЗАПОРОЖЦЬ, докт. техн. наук, професор, голова науково-методичної комісії з цивільної безпеки МОН, голова проблемної ради з навчання і освіти з питань безпеки Міжнародної академії безпеки життєдіяльності (МАБЖД). **А. РУСЛОВСЬКИЙ**, канд. техн. наук, доцент, заступник голови проблемної ради МАБЖД з навчання і освіти з питань безпеки. **О. ЦІВЬЛЮНИК**, академік Академії безпеки та основ здоров'я України

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У ДІ

НЕЗАЛЕЖНА ЕКСПЕРТИЗА З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Ініціатива створення Центру незалежних експертів з питань охорони праці належить представникам Донецької облпрофради, працівникам місцевих підприємств, які у такий спосіб планують ефективно вирішувати проблеми охорони праці в регіоні й передусім — у великій галузі.

Вони звернулися до Голови Федерації профспілок України з проханням створити такий Центр у складі Федерації профспілок з огляду на те, що за Законом «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» за реорганізаціями зберігається право проведення незалежної експертизи умов праці. Коментує керівник управління охорони праці та здоров'я ФПУ — голови технічної інспекції праці В. ЯКІВЧУК.

протимнагляд, звертається до експертного центру, який також перебуває у структурі цієї наглядової організації, з проханням дослідити ситуацію. Такі експертні центри не можуть бути об'єктивними у висновках ще й через те, що, як правило, не мають відповідних медичних фахівців із психологією чи то з фізіологією людини. Кі спеціалісти займаються лише об'єктивними, машинними, механічними, тому зрозуміло, що вони не можуть кваліфіковано вивчити усі обставини конфлікту. І зазначено, що без статистичного вивчення випадків щодо з неохочення чи вини потерпілого. А це обставина дає можливість комісії не пов'язувати нещасний випадок з виробництва, що у свою чергу не погіршує державну статистику виробничого травматизму й економить кошти Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

Така експертна оцінка залишається без статистичного впливу потерпілого та ніяк не впливає на подальші наслідки, виникають конфлікти. Тому головною комі, представник Держ-

протимнагляд, звертається до експертного центру, який також перебуває у структурі цієї наглядової організації, з проханням дослідити ситуацію. Такі експертні центри не можуть бути об'єктивними у висновках ще й через те, що, як правило, не мають відповідних медичних фахівців із психологією чи то з фізіологією людини. Кі спеціалісти займаються лише об'єктивними, машинними, механічними, тому зрозуміло, що вони не можуть кваліфіковано вивчити усі обставини конфлікту. І зазначено, що без статистичного вивчення випадків щодо з неохочення чи вини потерпілого. А це обставина дає можливість комісії не пов'язувати нещасний випадок з виробництва, що у свою чергу не погіршує державну статистику виробничого травматизму й економить кошти Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

Така експертна оцінка залишається без статистичного впливу потерпілого та ніяк не впливає на подальші наслідки, виникають конфлікти. Тому головною комі, представник Держ-

протимнагляд, звертається до експертного центру, який також перебуває у структурі цієї наглядової організації, з проханням дослідити ситуацію. Такі експертні центри не можуть бути об'єктивними у висновках ще й через те, що, як правило, не мають відповідних медичних фахівців із психологією чи то з фізіологією людини. Кі спеціалісти займаються лише об'єктивними, машинними, механічними, тому зрозуміло, що вони не можуть кваліфіковано вивчити усі обставини конфлікту. І зазначено, що без статистичного вивчення випадків щодо з неохочення чи вини потерпілого. А це обставина дає можливість комісії не пов'язувати нещасний випадок з виробництва, що у свою чергу не погіршує державну статистику виробничого травматизму й економить кошти Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

Така експертна оцінка залишається без статистичного впливу потерпілого та ніяк не впливає на подальші наслідки, виникають конфлікти. Тому головною комі, представник Держ-

протимнагляд, звертається до експертного центру, який також перебуває у структурі цієї наглядової організації, з проханням дослідити ситуацію. Такі експертні центри не можуть бути об'єктивними у висновках ще й через те, що, як правило, не мають відповідних медичних фахівців із психологією чи то з фізіологією людини. Кі спеціалісти займаються лише об'єктивними, машинними, механічними, тому зрозуміло, що вони не можуть кваліфіковано вивчити усі обставини конфлікту. І зазначено, що без статистичного вивчення випадків щодо з неохочення чи вини потерпілого. А це обставина дає можливість комісії не пов'язувати нещасний випадок з виробництва, що у свою чергу не погіршує державну статистику виробничого травматизму й економить кошти Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

ОХОРОНА ПРАЦІ 8/2009 17

ВІСІ З РЕГІОНІВ

мадського контролю за додержанням законодавства про охорону праці. А фінансову підтримку Федерації профспілок України буде спрямовано на зняття вартості послуг, які надаватиме центр підприємств, установ і організаціям, де є наші членські організації.

Якщо профспілка або роботодавець захоче звернутися до Центру незалежних експертів з охорони праці ФПУ, наприклад, щодо підтвердження результатів атестації робочих місць за умовами праці, і з'ясується, що попередні дані сфальсифіковані, то через суд результати буде скасовано. Експертне підприємство, яке видало недостовірні дані про умови праці на робочих місцях, буде позбавлене дозволу на ліцензію на такий роду діяльності. Такий прецедент ще б охочу тим, хто має право проводити атестацію робочих місць, до фальсифікації результатів, а роботодавцям — купувати їхні «послуги». Це, у свою

чергу, сплугувати об'єктивному аналізу стану охорони праці на підприємстві, що для профспілок означає наявність законних підстав для того, щоб змусити роботодавця привести їх у відповідність до вимог чинного законодавства.

У перспективі планується організувати експертні центри й у зацікавлені, північному, південному регіонах. А далі, крім регіональних, — організувати філії в обласних центрах, щоб оперативно реагувати на всі запити підприємств, де функціонує наші профспілкові організації. Аже не секрет, що сьогодні голови профспілок, технічні інспектори праці профспілок залишаються самі на самі з роботодавцем і не мають змоги довести йому окремі факти порушення вимог з охорони праці, не маючи об'єктивних доказів і експертних висновків. До того ж не всі голови профспілок перебувають на звільненні профспілкових посадах і

перевірку знань з питань охорони праці, екзамени приймає постійно діюча комісія, до складу якої входять представники служби охорони праці порту. Спеціалісти служби розраховані на виробничий процес: одне бачення підготовлений робітник не допускає порушення нормативних актів з безпеки. Тож не допустив за дві роки підрозділ не допускає задоволення об'єктивних критеріїв.

Щодо також стігне згаданою робіт керівництва комплексу і служби охорони праці порту. Завдяки своєчасному перевіркам, які можуть порушити порядок виконання роботи, привезти до нещасного випадку чи травми.

Цим же стігне згаданою робіт керівництва комплексу і служби охорони праці порту. Завдяки своєчасному перевіркам, які можуть порушити порядок виконання роботи, привезти до нещасного випадку чи травми.

Цим же стігне згаданою робіт керівництва комплексу і служби охорони праці порту. Завдяки своєчасному перевіркам, які можуть порушити порядок виконання роботи, привезти до нещасного випадку чи травми.

Цим же стігне згаданою робіт керівництва комплексу і служби охорони праці порту. Завдяки своєчасному перевіркам, які можуть порушити порядок виконання роботи, привезти до нещасного випадку чи травми.

перевірку знань з питань охорони праці, екзамени приймає постійно діюча комісія, до складу якої входять представники служби охорони праці порту. Спеціалісти служби розраховані на виробничий процес: одне бачення підготовлений робітник не допускає порушення нормативних актів з безпеки. Тож не допустив за дві роки підрозділ не допускає задоволення об'єктивних критеріїв.

Щодо також стігне згаданою робіт керівництва комплексу і служби охорони праці порту. Завдяки своєчасному перевіркам, які можуть порушити порядок виконання роботи, привезти до нещасного випадку чи травми.

Цим же стігне згаданою робіт керівництва комплексу і служби охорони праці порту. Завдяки своєчасному перевіркам, які можуть порушити порядок виконання роботи, привезти до нещасного випадку чи травми.

Цим же стігне згаданою робіт керівництва комплексу і служби охорони праці порту. Завдяки своєчасному перевіркам, які можуть порушити порядок виконання роботи, привезти до нещасного випадку чи травми.

Цим же стігне згаданою робіт керівництва комплексу і служби охорони праці порту. Завдяки своєчасному перевіркам, які можуть порушити порядок виконання роботи, привезти до нещасного випадку чи травми.

Катерина ЦІВІУН, наш власник

18 ОХОРОНА ПРАЦІ 8/2009